

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยประสบกับปัญหายาเสพติดในหลาย ๆ ด้านด้วยกัน อาทิเช่น การเป็นพื้นที่ผลิต เนื่องจากประเทศไทย มีส่วนที่ติดกับพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ ซึ่งเป็นแหล่งผลิตยาเสพติดที่สำคัญของโลกแห่งหนึ่ง จึงทำให้ไทยมีส่วนในการผลิตยาเสพติดประเภทฝิ่น และเฮโรอีน ซึ่งผลิตมากในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ นอกจากนั้นแล้ว ในปัจจุบันยังมีการผลิตยาบ้าในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำด้วย ยาเสพติดที่มีการผลิตในประเทศไทยอีกชนิดหนึ่ง คือ กัญชา ซึ่งมีมากในภาคอีสาน อย่างไรก็ตาม สำหรับการเป็นแหล่งผลิตของประเทศไทยนั้น ในปัจจุบันได้ลดปริมาณลงอย่างมาก โดยเฉพาะฝิ่น เฮโรอีน และกัญชา จนอยู่ในระดับที่สามารถควบคุมได้ ในส่วนของการผลิตยาบ้า ได้มีการย้ายแหล่งผลิตไปอยู่ในประเทศเพื่อนบ้านเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ประเทศไทยยังเป็นพื้นที่การค้าและเป็นทางผ่านยาเสพติด เนื่องจากเป็นประเทศที่เป็นศูนย์กลางในการเดินทางไปยังประเทศต่าง ๆ และมีการคมนาคมขนส่งที่สะดวก และปัญหาที่สำคัญที่สุดก็คือการเป็นพื้นที่แพร่ระบาดของยาเสพติด ซึ่งยาเสพติดที่แพร่ระบาดในประเทศไทย ประกอบด้วย ฝิ่น เฮโรอีน กัญชา ยาบ้า สารระเหย โคเคน ยาไอ และวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทบางชนิด เช่น จำพวกยานอนหลับ อย่างไรก็ตาม กล่าวสำหรับการแพร่ระบาดแล้ว ด้วยยาหลักคือ ฝิ่น เฮโรอีน กัญชา ยาบ้า สารระเหย โคเคน เอ็กซ์ตาซี ยาเค โดยฝิ่น และเฮโรอีน เคยเป็นยาเสพติดที่แพร่ระบาดรุนแรงในอดีต แต่ปัจจุบันลดระดับลง ฝิ่นคงมีแพร่ระบาดเฉพาะกลุ่มชาวเขา เฮโรอีนแพร่ระบาดในกลุ่มเสกเดิม ด้วยยาที่แพร่ระบาดมาก และมีปัญหาในระดับรุนแรง คือ โคเคน เอ็กซ์ตาซี และยาเค การแพร่ระบาดจำกัดอยู่เฉพาะกลุ่มเยาวชน ผู้ใช้ในสถานบันเทิง และกลุ่มวัยรุ่นที่ฐานะดี สารระเหย จะแพร่ระบาดในกลุ่มเด็กนอกสถานศึกษา ส่วนใหญ่จะอยู่ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ร้ายแรงสุด คือ ยาบ้า ซึ่งแพร่กระจายเป็นวงกว้าง โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชน นักเรียนนักศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2553)

ปัจจุบัน มีผู้ติดยาเสพติดเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนจะติดยาเสพติดมากกว่ากลุ่มคนกลุ่มอื่น และที่น่าเป็นห่วงคือยาเสพติดกำลังแพร่ระบาดสู่เด็กนักเรียนวัย 9-10 ขวบ ซึ่งเป็นวัยที่อยากรู้อยากลอง สาเหตุการติดยาอาจเป็นเพราะถูกเพื่อนชักจูงให้ลองเสก ถูกล่อลวง อยากรู้ อยากรอง และสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งคือการขาดความอบอุ่นในครอบครัว ปัญหาพ่อแม่หย่าร้างกัน ผู้ใหญ่ไม่ได้สนใจดูแลหรือเป็นที่พึ่งของเด็กได้ เด็กเกิดความว้าเหว่ไม่รู้จะปรึกษาใคร

เลยหันไปหายาเสพติด หรือเป็นเป่าล่อให้กับผู้ไม่ปรารถนาดี ยาเสพติดเป็นภัยร้ายแรงต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิต ทำให้สุขภาพทรุดโทรมอ่อนแอ ความจำเสื่อม เสี่ยงคลั่งก๊ากเป็นภาระของสังคมและส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ บั่นทอนความเจริญของประเทศชาติ หากประเทศใดมีประชาชนติดยาเสพติดจำนวนมาก ก็จะไม่สามารถพัฒนาประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองได้ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2553)

การแพร่ระบาดของยาเสพติดเป็นปัญหาสังคมที่ยิ่งใหญ่ ที่ต้องการการแก้ไขอย่างเร่งด่วน และจริงจังกจากผู้ที่เกี่ยวข้องอาทิเช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำรวจ สาธารณสุข โรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน จะต้องมีการให้ความร่วมมือกันในการแก้ไขปัญาและป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดอย่างจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวของเยาวชนเองที่ต้องพึงระวังและป้องกันตนเองจากยาเสพติดนั้นด้วย

จากปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกาป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนอนุบาลวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้วเพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาไปปรับปรุงใช้ในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดภายในโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมกาป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนอนุบาลวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมกาป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนอนุบาลวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว จำแนกตาม เพศ ระดับชั้น รายได้ของครอบครัว ผลการเรียน สภาวะครอบครัว
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมกาป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนอนุบาลวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากยาเสพติดแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันมีพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากยาเสพติดแตกต่างกัน
3. นักเรียนที่มีรายได้ของครอบครัวต่างกันมีพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากยาเสพติดแตกต่างกัน

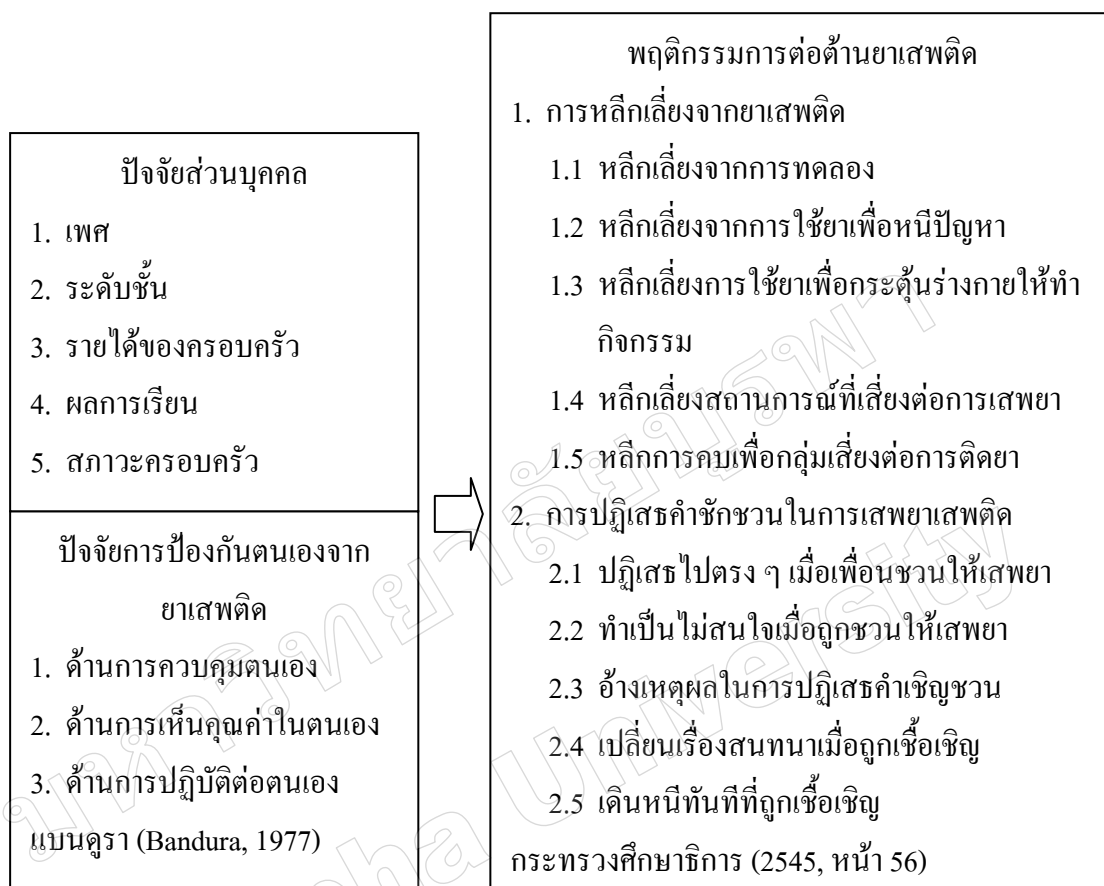
4. นักเรียนที่มีผลการเรียนต่างกันมีพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากยาเสพติดแตกต่างกัน
5. นักเรียนที่มีสภาวะครอบครัวต่างกันมีพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากยาเสพติดแตกต่างกัน
6. มีความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมตนเองกับพฤติกรรมการต่อต้านยาเสพติด
7. มีความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองกับพฤติกรรมการต่อต้านยาเสพติด
8. มีความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติต่อตนเองกับพฤติกรรมการต่อต้านยาเสพติด

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้กรอบแนวความคิด ดังนี้ ตัวแปรอิสระ ได้แก่ 1) ลักษณะส่วนบุคคล 5 ประการ คือ เพศ ระดับชั้น รายได้ของครอบครัว ผลการเรียน สภาวะครอบครัว 2) ปัจจัยการป้องกันตนเองจากยาเสพติด 3 ด้าน คือ ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านการปฏิบัติต่อตนเอง และตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการต่อต้านยาเสพติดคือ การหลีกเลี่ยงจากยาเสพติด การปฏิเสธคำชักชวนในการเสพยาเสพติด

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติด: กรณีศึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนอนุบาลวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว อันจะนำไปสู่การบริหารงานเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดภายในโรงเรียนได้
2. สามารถนำผลการวิจัยเสนอเป็นข้อมูลในการบริหารจัดการภายในโรงเรียน พร้อมข้อเสนอแนะในการวางแผนหรือสร้างระบบพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติดของเยาวชนภายในโรงเรียนอื่น ๆ ได้ เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการเรียนการสอนยิ่งขึ้นต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนอนุบาลวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว เนื้อหาที่เกี่ยวข้องจึงประกอบด้วย

- 1.1 ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด
- 1.2 แนวคิดทฤษฎีพฤติกรรม
- 1.3 แนวคิดทฤษฎีการควบคุมตนเอง
- 1.4 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับเยาวชน

สำหรับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ 1) ลักษณะส่วนบุคคล 5 ประการ คือ เพศ ระดับชั้น รายได้ของครอบครัว ผลการเรียน สภาวะครอบครัว 2) ปัจจัยการป้องกันตนเองจากยาเสพติด 3 ด้าน คือ ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านการปฏิบัติต่อตนเอง

ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการต่อต้านยาเสพติด คือ การหลีกเลี่ยงจากยาเสพติด การปฏิเสธคำชักชวนในการเสพยาเสพติด

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ การวิจัยครั้งนี้มีเยาวชนที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนอนุบาลวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว จำนวน 315 คน

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา การศึกษาครั้งนี้ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม 2555-31 มีนาคม 2556 รวมระยะเวลา 120 วัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีความเข้าใจในความหมายของคำจึงให้คำจำกัดความ ดังนี้
ปัจจัย หมายถึง ปัจจัย/สาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากยาเสพติด

พฤติกรรมการป้องกันตนเอง หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติของนักเรียนที่แสดงออกเพื่อตอบสนองหรือได้ตอบสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในสภาพการณ์หนึ่ง เพื่อป้องกันการเสพยาเสพติด

ยาเสพติด หมายถึง สารใด ๆ ก็ตามที่ไม่ใช่อาหารซึ่งสามารถมีผลกระทบต่อการทำงานของร่างกายและจิตใจ ยาเสพติดแบบที่เรียกว่า ยาเปลี่ยนสภาพจิตใจสามารถเปลี่ยนความคิดความรู้สึก และการกระทำของบุคคลได้

เพศ หมายถึง เพศหญิง และเพศชาย

ระดับชั้น หมายถึง การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รายได้ของครอบครัว หมายถึง จำนวนเงินรายได้ที่บิดามารดาได้รับเฉลี่ยต่อเดือนโดยมิได้หักค่าใช้จ่ายใด ๆ

รายได้ขั้นต่ำ	ต่ำกว่า 5,000 บาท
รายได้ปานกลาง	5,000 บาทขึ้นไปถึง 10,000 บาท
รายได้ขั้นสูง	10,001 บาทขึ้นไปถึง 15,000 บาท
รายได้ขั้นสูงมาก	15,001 บาทขึ้นไป

ผลการเรียน หมายถึง เกรดเฉลี่ยสุดท้ายก่อนการเก็บข้อมูลของนักเรียนแต่ละคน แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

ระดับต่ำ หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสมของผลการเรียนน้อยกว่า 2.00

ระดับปานกลาง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสมของผลการเรียนอยู่ระหว่าง 2.00-3.00

ระดับสูง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสมของผลการเรียนมากกว่า 3.00 ขึ้นไป

สภาวะครอบครัว หมายถึง สถานะภาพของบิดามารดาในปัจจุบัน

บิดามารดาอาศัยอยู่ด้วยกัน

บิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้าง

บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม

การควบคุมตนเอง หมายถึง ในสถานการณ์ที่นักเรียนต้องเผชิญกับปัญหา อุปสรรค หรืออยู่ในภาวะที่เกิดปัญหาความขัดแย้งในจิตใจ นักเรียนสามารถที่จะกระทำพฤติกรรมด้วยเหตุผลและความอดทน เพื่อให้เกิดผลดีตามที่ต้องการ ความสามารถดังกล่าวประกอบด้วย การใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลและคำพูดเตือนตนเองในการควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์และการกระทำการแก้ปัญหาอย่างเป็นลำดับขั้น ความสามารถที่จะยับยั้งการกระทำตามอำเภอใจตนเอง การรับรู้ถึงผลของการกระทำของตนเอง

การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง การที่นักเรียนเชื่อว่าตนเองมีคุณค่า สามารถยอมรับตนเองตามความเป็นจริง มองตนเองในด้านบวก มีความเชื่อมั่นว่าตนเองมีความสามารถดำเนินชีวิตในสังคมร่วมกับผู้อื่น ซึ่งประกอบด้วย ความรู้สึของการมีความสามารถ ความรู้สึของการมีความสำคัญ ความรู้สึของการมีอำนาจ และความรู้สึของการมีคุณธรรม

การปฏิบัติต่อตนเอง หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำที่บุคคลกระทำต่อตนเอง อันเนื่องมาจากการประเมินตนเอง และจากปฏิกิริยาต่อตนเองทั้งทางด้านบวกและลบ ได้แก่ การให้รางวัลตนเอง การตำหนิตนเอง และการปรับปรุงตนเอง เป็นต้น

การหลีกเลี่ยง หมายถึง การที่นักเรียนสามารถหลีกเลี่ยงจากการทดลองเสพยาบ้า หลีกเลี่ยงจากการเสพยาบ้าเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหา หลีกเลี่ยงจากการเสพยาบ้าเพื่อกระตุ้นร่างกายในการทำงาน แต่สามารถปฏิบัติตนให้ห่างไกลจากยาบ้าโดยการทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์เพื่อให้เกิดผลดีต่อตนเอง โดยมีรายละเอียดของพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการเสพยาบ้า

การปฏิเสธ หมายถึง นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสารเพื่อแสดงออกถึงความต้องการที่แท้จริงของตนที่จะไม่ยอมรับคำชักชวนที่จะนำไปสู่พฤติกรรมการเสพยาบ้า

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University